

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

SERAMİK VE CAM TEKNOLOJİSİ

PANO DESENİNİ BOYAMA

ANKARA 2008

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ -1	3
1. ARAÇ GEREÇ VE MALZEMELERİ HAZIRLAMAK	3
1.1. Pano Deseni Büyüklüğüne Yetecek Boya Hazırlamanın Önemi	3
1.2. Çinide Kullanılan Renklerin Kullanışı ve Hazırlanışı	3
1.3.Çini Panolarda Renklendirmenin Önemi	5
1.4. Renklerin Özelliklerine Göre Kullanım Şekli.....	6
1.5. Boyamadan Doğacak Hatalar.....	7
ÖĞRENME FAALİYETİ - 2	8
2. PANO DESENİ BOYAMAK	8
2.1. Boyama Teknikleri.....	8
UYGULAMA FAALİYETİ	10
UYGULAMA FAALİYETİ	17
UYGULAMA FAALİYETİ	25
2.2. Farklı Ebatlarda Boyanmış Dekoratif Çini Pano Örnekleri	33
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	38
MODÜL DEĞERLENDİRME	40
CEVAP ANAHTARLARI	43
ÖNERİLEN KAYNAKLAR.....	44
KAYNAKLAR.....	45

AÇIKLAMALAR

KOD	215ESB112
ALAN	Seramik ve Cam Teknolojisi
DAL MESLEK	Çinicilik
MODÜLÜN ADI	Pano Desenini Boyama
MODÜLÜN TANIMI	Muhtelif ebatlarda tahrirlenmiş pano desenini boyamak için, boyama teknikleri ve şekilleri ile ilgili, temel bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Pano desenini tahrirlemek modülünü almış olmak
YETERLİK	Pano desenini boyamak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Bu modül ile uygun ortam sağlandığında; Muhtelif ebatlarda tahrirlenmiş pano desenlerinin, tekniğe uygun olarak boyama işlemini yapabileceksiniz. Amaçlar 1. Tahrirlenmiş pano deseninin, bütününe yetecek boyaları, kullanılacak araç gereç ve malzemeleri hazırlayabileceksiniz. 2. Pano deseninin, desen ve boyama tekniğine uygun olacak şekilde boyama işlemini yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Atölye ortamı ve bu ortamda bulunan, masa, samur fırça, su kabı, boyalar, jilet
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Tamamladığınız her faaliyet sonrasında uygulamasını yaptığınız her faaliyet için kendinizi değerlendireceksiniz. Modülü tamamladığınızda öğretmeniniz size ölçme araçlarını uygulayarak kazandığınız bilgi ve becerileri değerlendirecektir.

GİRİŞ

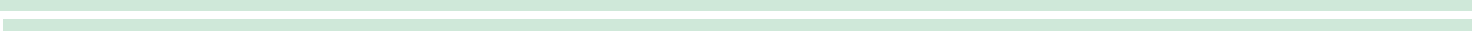
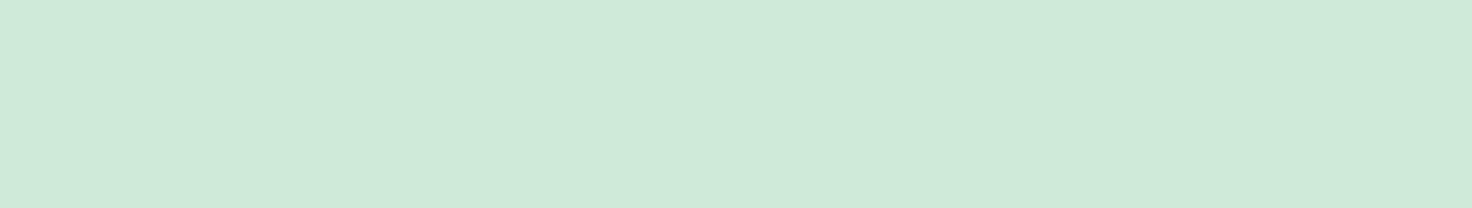
Sevgili Öğrenci,

Gelenek ve göreneklerimizle etkisiyle gelişip üsluplaşan çinicilik, zengin ve estetik bir yapıya sahiptir. Önceleri sadece camilerin mekânlarını, sarayların duvarlarını, nihale olarak masaları süsleyen çini bugün günlük yaşamın içerisinde dekoratif ve fonksiyonel bir malzeme haline gelmiştir. Çeşitli ebat ve boylarda çini karolar üzerine basılan desenler tahrirleme işleminden sonra desene uygun renklerde boyandıktan sonra sırlanarak pişirilir ve camsı özelliği dolayısı ile canlı renklere kavuşur

Sanatsal değeri olduğu kadar mimari eleman olarak da çok beğenilen ve kullanılan bir malzeme olması nedeniyle çini, çağdaş mimaride de önemli bir yer edinmeye başlamıştır. Klasik desenlerin yanı sıra modern yaklaşımlarında kullanılmasıyla çini panolar metro gibi pek çok mimari yapıta kullanılabilir duruma gelmiştir.

Sizler bu modülü başarı ile tamamladığınızda, pano desen ölçüsüne göre tahrirlenmiş pano desenlerinin tekniğine uygun olarak boyama işlemlerini yapabileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 1

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında tahrirlenmiş pano deseninin boyama işleminde kullanılacak araç gereç ve malzemeleri hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çini panoların boyanmasında kullanılan boyaların hazırlanış şekillerini inceleyiniz. Mümkünse çini atölyelerinde görsel olarak izleyiniz.
- Hangi boyaların hangi sırayla ve hangi tekniklerle kullanıldığını izleyiniz.

Araştırmalarınız için internetle bağlantı kurabilir, dergi ve kataloglardaki örnekleri inceleyebilirsiniz. Alan ile ilgili dernek, sektörde faaliyet gösteren işletmeler, seramik ve çini atölyeleri ile buralarda bu sanat dalı ile uğraşan insanlarla bağlantı kurabilirsiniz.

1. ARAÇ GEREÇ VE MALZEMELERİ HAZIRLAMAK

1.1. Pano Deseni Büyüklüğüne Yetecek Boya Hazırlamanın Önemi

Bu boyalar, fırça dekorlarının yapımında kolayca kullanılacak şekilde ince pudra halinde öğütülmüş, üzerlerini örten sır tabakasının altında, akma ve erime yapmadan istenilen renk bozulmadan moleküler formüle sahip bileşiklerdir.

1.2. Çinide Kullanılan Renklerin Kullanışı ve Hazırlanışı

Seramik boyalarının dayanıklılığını ve boyama gücünü artıran, etkileyen önemli faktörler; boyanın kendi bileşimi, kullanıldığı sıranın bileşimi, pişme sıcaklığı ve fırın atmosferidir.

Tüm renklerde, boyalar hazırlanırken önce az miktarda hazırlanır, sonuç alındıktan sonra istenilen rengi vermiş ise boya çoğaltılır. Bunun dışında denemede kullanılacak bisküvilerin, üretimde kullanılacak olanlarla aynı yapıda olmasına dikkat edilmelidir.

Çinide kullanacağımız sır altı boyalarında dikkat edilecek hususlar şunlardır:

- Boya içine katılan katkı maddeleri çok iyi öğütülmüş olmalıdır.
- Boyayı hazırlarken katkıları dengeli ayarlanmalıdır.

- Boya akışkan olmalıdır.
- Boya çok koyu ve çok sulu olmamalıdır.
- Tonu ayarlamak için boyaya su katılmalıdır ya da kuru boya eklenmelidir.
- Boya kap içinde kurutulmamalıdır. Boya kurumuşsa tekrar öğütülerek kullanılmalıdır.

Uzun süre kullanılmayacak ise boyaya fazla su konmalıdır.

Lacivert

En önemli renklerden biridir. Kobalt oksit ve kobalt klorürden elde edilmiştir. Pişirme öncesi rengi; kobalt oksidin siyah, kobalt klorürün ise eflatuna bakan pembe renktedir.

Boyada ilk sürülen renk laciverttir. Başka renklerle karıştırılmamalıdır.

Turkuaz

Bakır oksit, bakır sülfat, göztaşı, bakır klorürden elde edilir. Bakır oksidin pişirim öncesi rengi siyaha yakın kahverengidir. Bakır sülfat ve bakır klorürün rengi pişirme öncesi turkuvazdır.

Yeşil

Krom oksitten elde edilir. Koyu ve açık tonları için çeşitli katkılardan yararlanır. Pişirim öncesi rengi yeşildir. Katkı maddesi olarak bentonit, çamur ve sır katılmalıdır.

Patlıcan Moru

Mangan oksitten elde edilir. Yarı saydam bir boyadır. Pişirim öncesi rengi siyahtır. Katkı maddesi olarak bentonit ve çamur kullanılır.

Sarı

En çok tanınan sarı Napoli sarı olarak bilinen kurşun antimonattır. Kurşun antimonat bileşiminde olan bu boya en çok 1050 derece sıcaklığa dayanır. Katkı maddesi olarak çamur katılır.

Kahverengi

Krom, demir, alüminyum, çinkonun birbirleriyle yaptıkları karışımlardan elde edilir. Krom oksit oranı arttıkça boyanın sırın eritici etkisine karşı direnci de artar.

Siyah

Demir, krom, kobalt bileşiminin çeşitli oranları denenerek yeşil siyahtan, kahverengi siyah ve siyaha kadar giden renkler elde edilir

Tam bir siyah elde etmek için:

% 40 oranında çamur

% 2-5 oranında bentonit

Kıvama uygun su katılır.

Kırmızı

Demir oksitten elde edilir. Örtücü bir boyadır. Kalın sürülmelidir. İnce sürülürse uçar. Çok kalın sürülürse fırında atma yapar. Akıcılığı yoktur. Katkı maddesi olarak çamur, kuvars ve sır kullanılır.

Kırmızı boya diğer boyalardan farklı nitelikler arz eder. Diğer boyalara oranla daha kabarık, daha koyu kıvamda kullanılır. Kullanılması en zor olan boyadır. En son kullanılması gerekir.

Kırmızı boya hazırlanırken reçete iyi hazırlanmalıdır. Boya mamul üzerine önce ince sulu tonda vurulmalıdır, ikinci aşamada istenilen kalınlık verilmelidir.

(Hatırlatma: 18 cm'lik Tabak Desenini Boyamak Modülü-1, işlem 1.2 Çinide Kullanılan Renkler(oksitelir) Özellikleri ve Hazırlanışı)

1.3.Çini Panolarda Renklendirmenin Önemi

Çini panolarda denge unsuru kullanılan motiflere bağlı olduğu gibi renklendirmedeki bütünlüğe de bağlıdır. Bu yüzden kullanım esnasında dikkat edilecek hususlar ve takip edilecek yol şu şekilde olmalıdır.

- Boyamada öncelikle zeminde beyaz kalacak alanlar belirlenir. Daha sonra zemin rengi belirlenir boya kabının ağzı sonra asıl renklere karar verilir.
- Bordür ile köşe dolguların zemin renginin uyumlu olmasına dikkat edilir; örneğin bordürde uygulanan renk, köşe dolgularında kullanılarak veya göbekteki desen aralarına serpiştirilerek bütünlük ve denge sağlanır.
- Çini desenlerde renklendirmede belli boyama tekniklerine ve kurallarına bağlı kalınarak desen özelliğine göre renkler tespit edilir.
- Renkler ve motifler kendi içlerinde bütünlük içinde olmalıdır; özellikle pano boyamalarında buna dikkat edilirken mekan içindeki duruşuna da dikkat edilmelidir. İstenen formlar ön plâna çıkartılacağı gibi, renk seçimi ile görsel etkiyi hafifletici etki de sağlanabilir.

- Kullanımı bittiği zaman boya kabının ağzı mutlaka sıkıca kapatılarak bırakılmalıdır. Fırça darbeleri üst üste gelmemelidir. Bu, boyanın renginin değişmesine, yanmasına ve sır atmasına sebep olur.

Boyaların kullanılmasına önce koyu renklerle başlanıp sonra açık renklere doğru devam edilir. Kırmızı en son kullanılan renktir.

1.4. Renklerin Özelliklerine Göre Kullanım Şekli

Siyah

Siyah renk genellikle kontur rengi olarak kullanılmaktadır. Yalnız 16.yy çinilerinin bir kısmında ana renk olarak da kullanılmıştır.

Kobalt

Kobalt mavisi açık ve koyu tonlarda kullanılmaktadır. Koyu kobalt genellikle zemin boyamalarında açık kobalt ise motiflerde kullanılmaktadır.

Her iki tonun da aynı anda kullanıldığı olmuştur. Hatayi üslubunda motiflerin dallarında koyu kobalt mavisi kullanılırken hatayi çiçeğinde, gonca ve pençlerin çoğunlukla dış kısmına rastlayan taç yapraklarında açık kobalt kullanılmaktadır; bundan başka alan doldurma, motif boyama, konturlarda kullanılır.

Kontur Boyama

Kontur boyamada genellikle siyah renk tercih edilse de kobalt renk de kontur boyası olarak sıkça kullanılmaktadır. Bazı motiflerde siyah konturun yanında içten kobalt mavisiyle ikinci bir kontur, gölgeleme maksadıyla da kullanılır.

Beyaz Alanlar

Boyama sırasında motiflerde bırakılan boşluklar, beyaz alanları oluşturur.

Yaprakların yoğun işlendiği büyük veya çok parçalı motiflerde ve aynı renkte olan farklı planların boyanmasında beyaz boşluklardan yararlanılır. Böylece motifin detayları daha iyi anlaşılır. Bazı durumlarda, örneğin bordürlerde zeminin beyaz bırakılması görsel etkiyi bozabilir.

Panolarda genellikle ana desendeki zemin renk, beyaz bırakılır.

Firuze

Kobalt mavisinden sonra en çok kullanılan renktir. Daha çok zemin boyamalarında ve cetvellerde uygulanır. Motiflerde kullanımı kobalt mavisi kadar sık görülmez.

Yeşil

Genellikle yapraklarda kullanılır. Bunun dışında goncaların ve hatayilerin çanak yapraklarında, tohum keselerindeki küçük yapraklarda rumilerin yuvarlak kıvrımlı süslerinde bulut motiflerinin iç süslemelerinde kullanılır.

Kırmızı

16. yy'ın çok kullanılan rengidir. Hatayi çiçeklerinin tohum keselerinde, peç motiflerinin iç katmerlerinde, rumilerin hurdelerinde, bulut ve bulut süslerinde, nergis, zambak, gül ve bahar çiçeklerinde kullanılır. Ayrıca zemin rengi olarak kemer dolgularında ve madolyanlarda kullanılır.

Kırmızı, diğer renklerin yanında ön plana çıkan renktir. Bu yüzden kullanılmasında özen gösterilmelidir. Zıt rengi yeşil ile boyandığında zor algılanır. Kırmızı rengin dağılmasını önlemek için havalı boyama tekniği kullanılır bu da algılamayı kolaylaştırır.

Kahverengi

Bahar ağaçlarının gövdesi ve dalları dışında fazla bir kullanım alanı yoktur.

1.5. Boyamadan Doğacak Hatalar

Desen çiziminde, kompozisyondaki denge unsuru motiflerin iriliği ve ufaklığı ile sağlanırken boyamada, farklı renklerin tüm alan dengeli olarak dağıtılmasıyla elde edilmiştir. Genel anlamda bakıldığında, Türk desenlerinin tümünde hakim olan düzeni sağlayabilmek için ancak böylesine titiz bir çalışma gerekmektedir. Desende herhangi bir rengin bir bölümde yoğunlaşması kuşkusuz hemen dikkati çeker. Renkleri dengeli ve uyumlu olarak dağıtmamız gerekir.

(Hatırlatma, 18 cm'lik Tabak Desenini Boyamak Modülü-1, işlem.1.6 Boyamadan Doğacak Hatalar)

ÖĞRENME FAALİYETİ- 2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında; 18 cm'lik tahrirlenmiş tabak deseninin, desen ve boyama tekniğine uygun olacak şekilde, boyama işlemini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Pano desenini boyama tekniğine başlamadan önce aşağıda geçen soruları araştırmanız size öğretilen faaliyeti daha kolay kavramanızı sağlayacaktır.

- Çini üretimi yapan atölyelerde, çini boyama teknikleri ve boyama şekillerini araştırarak, farklı ebatlarda ve amaçlarda yapılmış pano resimlerinin bulunduğu bir dosya hazırlayınız.

Araştırmalarınız için internetle bağlantı kurabilir dergi ve kataloglardaki örnekleri inceleyebilirsiniz. Alan ile ilgili dernek, sektörde faaliyet gösteren işletmeler, seramik ve çini atölyeleri ile buralarda bu sanat dalı ile uğraşan insanlarla bağlantı kurabilirsiniz

2. PANO DESENİ BOYAMAK

Dekorlamanın ikinci aşaması boyamadır. Tahrirlenen yani çizilen desenin boyanması aşamasıdır. Boyacılar deseni samur ve kıl fırçalar ile boyarlar. Basit görünmesine rağmen zor bir iştir.

Çini desenlerinin renklendirilmesinde belli boyama tekniklerine ve kurallara bağlı kalındığını söyleyebiliriz

(Hatırlatma, 18 cm'lik Tabak Desenini Boyamak Modülü, 2.İşlem. 2.1 Boyama Teknikleri.)

2.1. Boyama Teknikleri

Düz Boyama (Serbest)

Tahrirlenmiş olan desenlerde, belirlenen motifler veya zeminler üzerinde boyaların, özellik ve kullanım şekillerine uygun olarak eşit kalınlıkta, dalgasız olarak boyanmasına düz boyama (serbest boyama) adı verilir. Desende düz boyama yapılacak olan kısım veya motif belirlenir.

(Hatırlatma, 18 cm.lik Tabak Desenini Boyamak Modülü-2, İşlem. 2.1,1)

Darbeli Boyama(dımdık)

Tahrirlenmiş olan desenlerde, belirlenen zeminler üzerinde boyamanın nokta nokta, darbeli olarak yapılmasına dımdık boyama (darbely boyama) adı verilir. Motifler üzerinde de darbely boyama yapılabilir. Boyama fırçasının ucu ile boya zeminler üzerinde darbely vurularak doldurulur.

Hatırlatma, 18 cm'lik Tabak Desenini Boyamak Modülü-2, İşlem. 2.1,2)

Havalı Boyama

İki rengin yana yana yoğun kullanıldığı hallerde, birbirine baskın çıkmasını önlemek amacıyla, desen planları arasında beyaz aralıklar bırakılmıştır. Bu tarz boyama "havalı boyama" olarak nitelendirilmektedir.

(Hatırlatma, 18 cm'lik Tabak Desenini Boyamak Modülü-2, İşlem. 2.1,3)

Boyamaya başlamadan önce desen aydıngeer üzerinde çizilip guaj boya ile renklendirildiğinde sonuç daha başarılı olacaktır.

Resim 2.1: Desenin aydıngeere çizilmesi

UYGULAMA FAALİYETİ

- Çalışma ortamınızı hazırlayınız.
- Pano desenini inceleyerek boyama tekniğine ve boyama şekline karar veriniz.
- Boyamada kullanacağınız renklere karar veriniz.
- Tahriri tamamlanmış tekli panonuzu alınız.

- Kullanacağınız boya larınızı ve fırçalarınızı hazırlayınız.
- Kobalt boyanın kıvamını ayarlayınız.

- Kobalt ile boyanacak zemindeki alanları boyayınız.
- Her kullanımda fırçaya boyayı alırken iyice karıştırmanız gerektiğini unutmayınız.

- Yeşil boyanız ile motifleri boyayınız.

- Turkuaz boyanızın kıvamını ayarlayınız.

- Turkuaz ile boyanacak motiflerinizi boyayınız.

- Kırmızı boyanızın kıvamını ayarlayınız.

- Kırmızı renginizi kıvamlı kullanmaya dikkat ederek karanfil motifleri boyayınız.

- Varsa boya taşan yerleri jilet ile temizleyiniz.

- Kırmızı ile boyamanıza devam ediniz.

- Boyaması tamamlanmış karonuzu teknik ve estetik açıdan kontrol ediniz, varsa hatalarınızı düzeltiniz.
- Farklı örnekleri inceleyerek çalışmanızı farklı tahrirlenmiş karolar üzerinde devam ediniz.

UYGULAMA FAALİYETİ

- Çalışma ortamınızı hazırlayınız.
- Kullanacağınız boyalarınızı ve fırçalarınızı hazırlayınız.
- Tahriri tamamlanmış ikili panonuzu alınız.

- Pano desenini inceleyerek boyama tekniğine ve boyama şekline karar veriniz.
 - Yukarıdaki lotus desenli pano örneğinde mavi beyaz boyama tekniği kullanılmıştır. Boyalarınızın seçiminde dikkatli olunuz.
- Boyamada kullanacağınız renklere karar veriniz
- Panonun bütününde zem girilecek yerlerin zemin boyası için kullanacağınız mavi boyayı hazırlayınız.
 - Boyanın daha kıvamlı girilmesi gerektiğini unutmayınız.

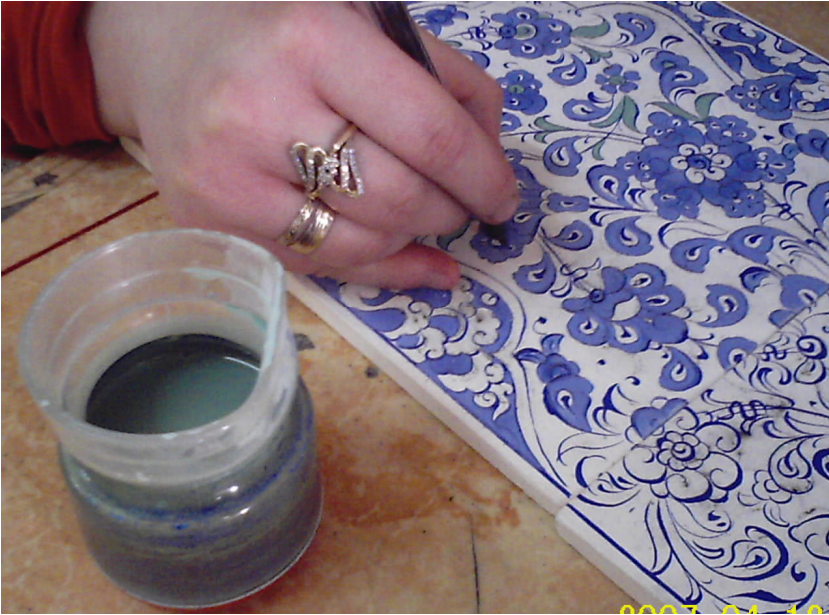
- Mavi boyanın kıvamını ayarlayınız.

- Mavi boyanız ile açıklı koyulu boyamanızı yapınız.

- Zemin boyamanızda ton farkı varsa düzeltiniz.
- Taşan boyalarınızı kazıyarak hatalarınızı düzeltiniz

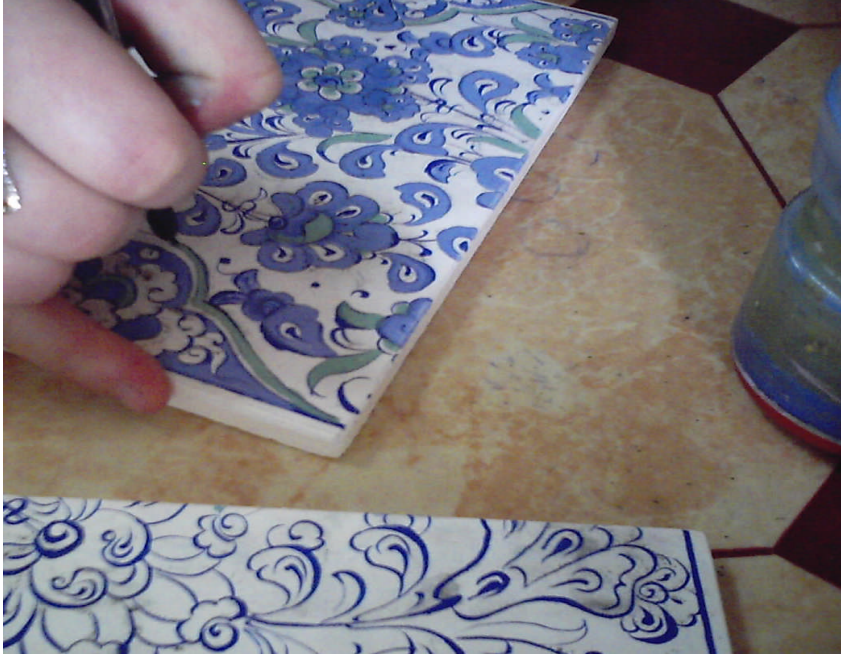
- Eğer renklendirmenizde turkuaz boya kullanacaksanız en son turkuvaz boyanızı kıvamını hazırlayıp boyamanızı yapınız.

- Turkuaz boyanızın kıvamını ayarlayınız.

- Turkuaz boyamalarınızı yapınız.

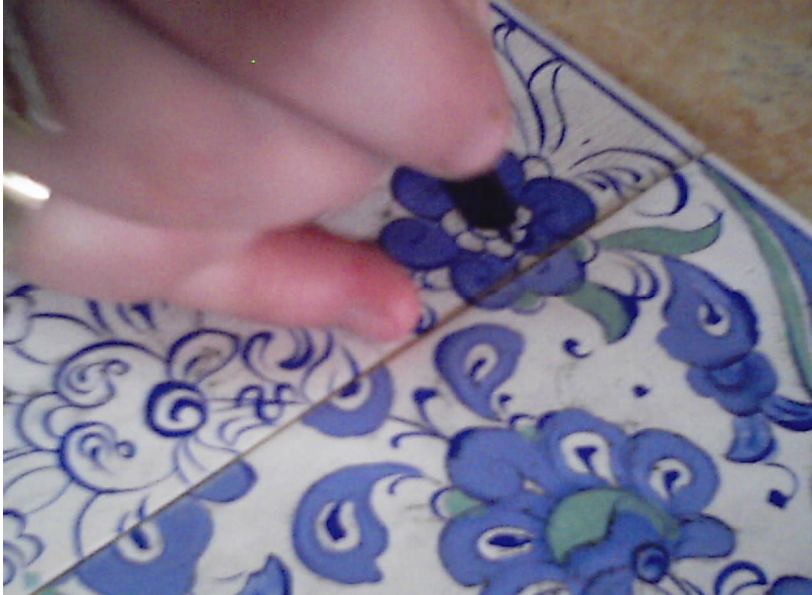
- Turkuaz boyamanızı tamamlayınız.

- Karonun bitmiş halini kontrol ediniz.

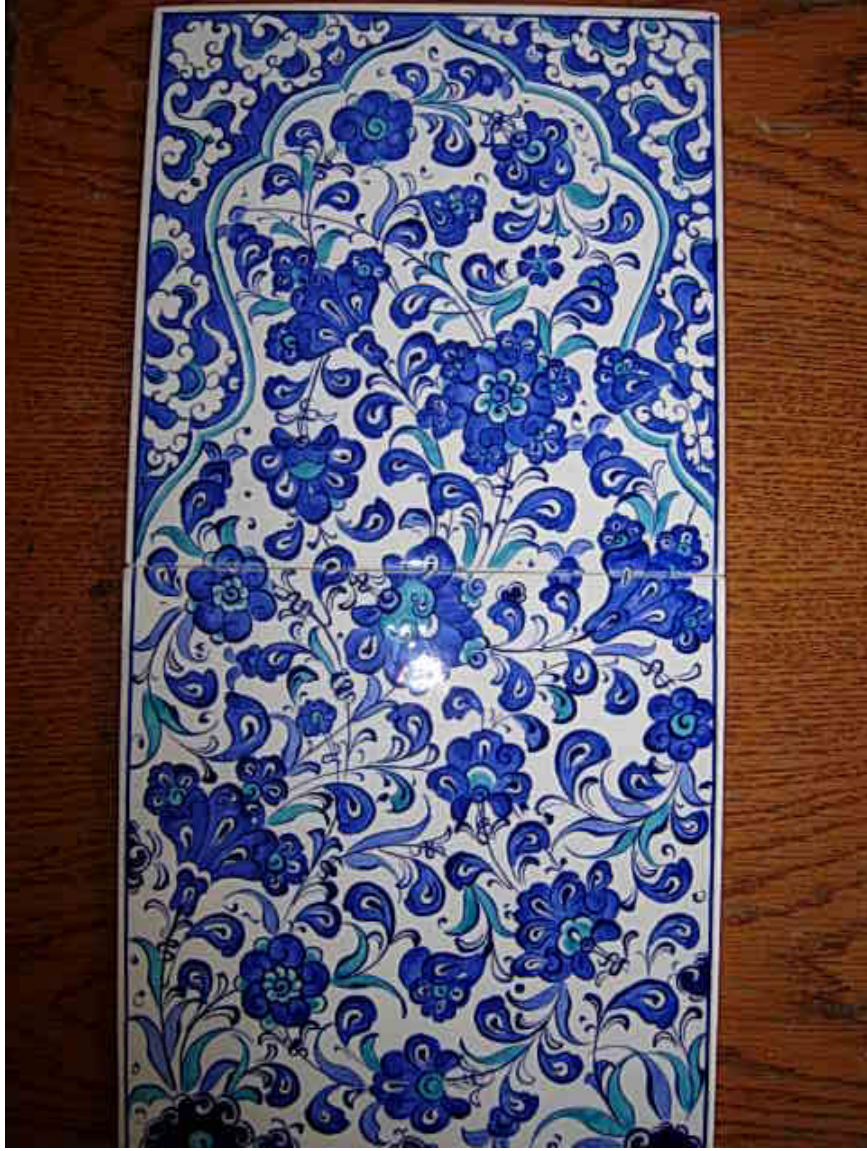
- Mavi boyantı açıklı koyulu kullanarak karoların bağdaşan yerlerindeki motifleri boyayınız.

- Bağdaşan motifleri açıklı koyulu dengeli olarak boyayınız.

- Boyamanızı tamamlayınca estetik ve teknik açıdan kontrolünü yapınız. Varsa hatalarınızı düzeltiniz.

➤ Panonuzun fırın çıkışının kalite kontrolünü yapınız.

Farklı tahrirlenmiş panolarınızın boyamasını tamamlayınız.

UYGULAMA FAALİYETİ

- 6'lı karo desenin boyama işlemini tekniğine uygun olarak yapınız.

- Çalışma ortamınızı hazırlayınız.
- Tahriri tamamlanmış altılı panonuzu alınız.
- Pano desenini inceleyerek boyama tekniğine ve boyama şekline karar veriniz.
- Boyamada kullanacağınız renklere karar veriniz.
- Kullanacağınız boyalarınızı ve fırçalarınızı hazırlayınız.

- Kobalt boyanızın kıvamını ayarlayınız.

- Kobalt boyanız ile zem girilmesi gereken yerleri giriniz.

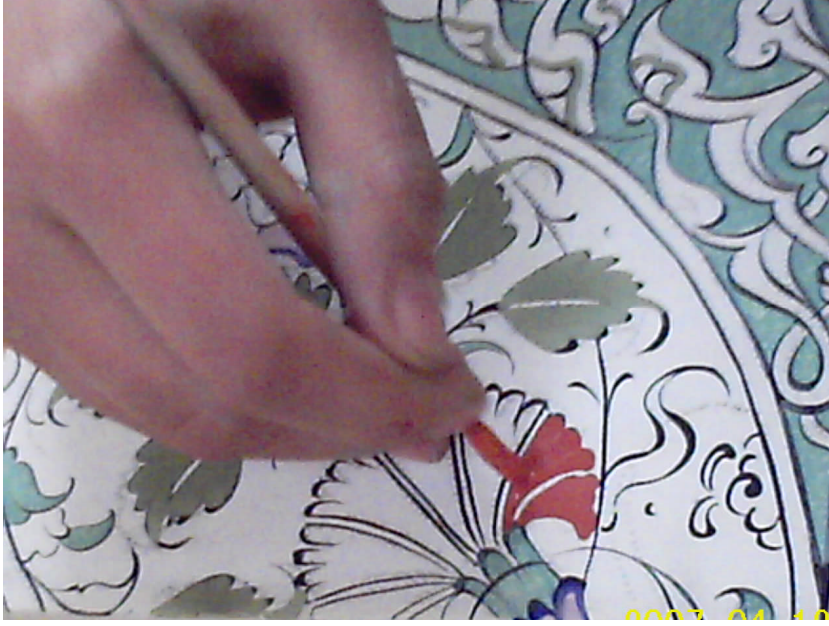

- Mavi boyanızı hazırlayınız. Açıklı koyulu olarak boyamanızı yapınız.
- Boyanızı sulandırarak açık-koyu tonlamaya özen gösteriniz.

- Yeşil boyanız ile yeşil girilmesi gereken motiflerinizi boyayınız.
- Renkleri boyama sırasına dikkat ediniz.
- Kırmızı boyanızın kıvamını ayarlayınız.
- Kırmızı boyanın kıvamının koyu olmasına dikkat ediniz.

- Kırmızı ile motiflerinizi boyayınız.

- Kırmızı ile boyama işleminize devam ediniz.

- Kırmızı ile boyama işleminize devam ediniz.

- Havalı boyama tekniğini kullanarak gerekli yerlerin kırmızı ile boyamasını tamamlayınız.

- Aynı işlem basamaklarını diğer karolara da uygulayarak panonuzun boyanmasını tamamlayınız.
- Tüm karolarınızı düzgün bir şekilde birleştirerek kontrol ediniz. Varsa hatalarınızı düzeltiniz.

- Altılı panonuzun fırın çıkışını kontrol ediniz. Kalite kontrolünü yapınız.

2.2. Farklı Ebatlarda Boyanmış Dekoratif Çini Pano Örnekleri

Resim 2.1

Resim 2.2: Yapı Kredi Bankası Bürosu, 1998-Haziran

Resim 2.3: Detay

Resim 2.4: Kütahya Altın Çini ve Seramik Tic. ve Ltd. Şirketi Minyatür

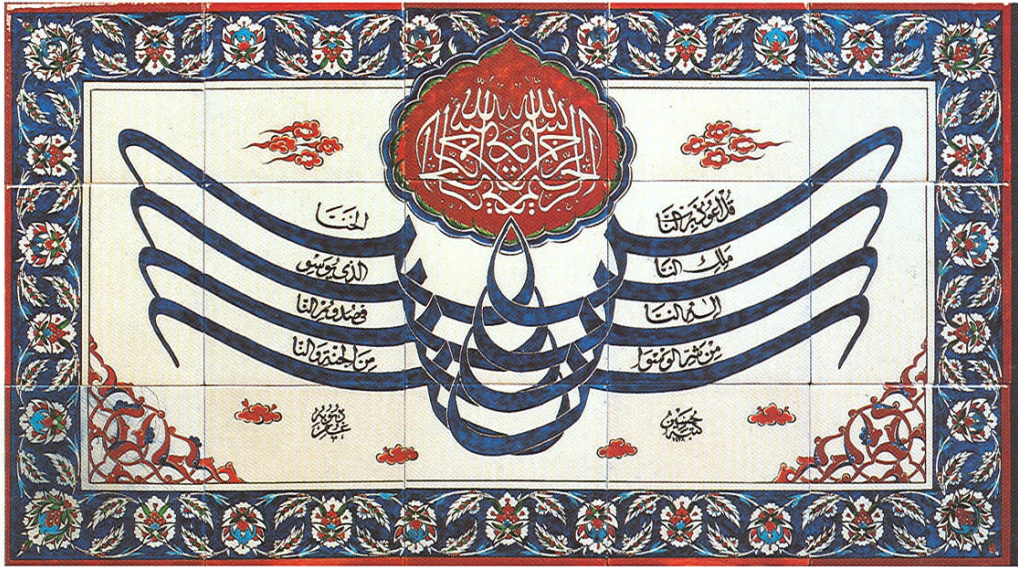
Resim 2.5: Kütahya Altın Çini ve Seramik Tic. ve Ltd. Şirketi Minyatür

Resim 2.6: 10x10 karo

Resim 2.7: 10x10 karo

Resim 2.8: 100x610 ayet

Resim 2.8: 20x60 Altın Çini ve Seramik Tic. ve Ltd. Şirketi

Resim 2.9: Pano

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Uygulamalı Test

Öğrenme faaliyetinde kazandığınız beceriler doğrultusunda, tahriri yapılmış olan tekli, ikili, altılı karo deseninin, boyama işlemlerini tekniğine uygun olarak yapınız. Bu uygulamaları aşağıdaki kriterlere göre değerlendiriniz.

(Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri evet ve hayır kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.)

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
➤ Tekli Karonun Boyanması		
➤ Gerekli ortamı hazırladınız mı?		
➤ Tahrirli tekli karoyu aldınız mı?		
➤ Tekli karonun boyama tekniklerine, boyama şekillerine ve renklerine karar verdiniz mi?		
➤ Kullanacağınız araç gerecinizi ve boyalarınızı hazır hale getirdiniz mi?		
➤ Koyu renklerden açık renklere doğru boyamaları yaptınız mı?		
➤ Son olarak kırmızı rengi boyadınız mı?		
➤ Boyaların kullanım sırasına dikkat ettiniz mi?		
➤ Boyama tekniklerini, şekillerini ve renklerin doğruluğunu kontrol ettiniz mi?		
➤ Hatalarınız varsa düzelttiniz mi?		
➤ Tahrirli ikili panonuzu hazırladınız mı?		
➤ Karoları düzgün bir şekilde hizaladınız mı?		
➤ Karoların birleşim yerlerini özenli bir şekilde boyadınız mı?		
➤ Tekli karonun boyama tekniklerine, boyama şekillerine ve renklerine karar verdiniz mi?		
➤ Kullanacağınız araç gereçlerinizi ve boyalarınızı hazır hale getirdiniz mi?		

➤ Boyama tekniklerini, şekillerini ve renklerin doğruluğunu kontrol ettiniz mi?		
➤ Hatalarınız varsa düzelttiniz mi?		
➤ Tahrirli altılı panonuzu hazırladınız mı?		
➤ Karoları düzgün bir şekilde hizaladınız mı?		
➤ Karoların birleşim yerlerini özenli bir şekilde boyadınız mı?		
➤ Tekli karonun boyama tekniklerine, boyama şekillerine ve renklerine karar verdiniz mi?		
➤ Kullanacağınız araç gereçlerinizi ve boyalarınızı hazır hale getirdiniz mi?		
➤ Boyama tekniklerini, şekillerini ve renklerin doğruluğunu kontrol ettiniz mi?		
➤ Hatalarınız varsa düzelttiniz mi?		

Değerlendirme

Yapılan değerlendirme sonunda ‘‘hayır’’ şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı ‘‘evet’’ ise modül değerlendirmeye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Bu faaliyet sonunda kazandığınız bilgileri aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki soru cümlelerinin başına doğru ise (D) yanlış ise (Y) koyunuz

1. () Kırmızı renk boyada ilk sürülen renktir.
2. () Kırmızı, kıvamı en yoğun olarak kullanılan boyadır.
3. () Boyamaya önce koyu renklerle başlanıp daha sonra açık renkler ile devam edilir.
4. () Siyah tahrir boyası işletme çamuru ve bentonit katkısı ile hazırlanır
5. () Sır altı boyaları hazırlanırken boya içine katılan katkı maddelerinin öğütülmesine gerek yoktur.
6. () Çini boyaların kıvamını anlatırken ayran kelimesi ile tabir edebiliriz.
7. () Boyamada öncelikle zeminde beyaz kalacak alanlar belirlenir. Daha sonra zemin rengi belirlenir ve sonra asıl renklere karar verilir
8. () Fırça darbelerinin üst üste gelmesi boyanın renginin değişmesine yanmasına ve sır atmasına sebep değildir.

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılmış alanları uygun kelimelerle doldurunuz

9. kuvvetli boya olduğu için diğer renkleri bozar. Sürülürken boya ayran ile boza kıvamı arasında olur. İncelterek çalışmak gerekir.
10. En son kullanılan renk;örtücü olduğu için kalın sürülmelidir.
11. Panolarda genellikle ana desendeki zemin renkbırakılır.
12. Üzerinde boyaların, özellik ve kullanım şekillerine uygun olarak eşit kalınlıkta, dalgasız olarak boyanmasına..... adı verilir.
13. Havalı boyama.....yana yana yoğun kullanıldığı hallerde, birbirine baskın çıkmasını önlemek amacıyla yapılan boyama şeklidir.
14. Tahrirlenmiş olan desenlerde, belirlenen zeminler üzerinde boyamanın, nokta nokta, darbeli olarak yapılmasına adı verilir.
15. Tahriri yapılmış olan desenlerde, desen haricindeki alanların düz veya darbeli olarak boyanmasına denir

Değerlendirme

Sorulara verdiniz cevaplar ile cevap anahtarınızı (değerlendirme kriterleri) karşılaştırmış, cevaplarınız doğru ise performans testine geçiniz. Yanlış cevap verdiyseniz modülün ilgili faaliyetine dönerek konuyu tekrar ediniz

PERFORMANS TESTİ (YETERLİK ÖLÇME)

Aşağıda; yelkenli motiflerle hazırlanmış olan dördü karo deseninin tahrirlenmiş, boyanmış ve sırlanarak pişirilmiş halleri gösterilmiştir. Bu örnekleri inceleyiniz.

Kazandığınız beceriler doğrultusunda, tahriri yapılmış olan 4'lü karo deseninin boyama teknik ve şekillerini belirleyerek, renk seçimini yapınız, buna göre; araç gereç ve malzemeleri hazırlayarak, tekniğine uygun boyama işlemlerini gerçekleştiriniz. Bu uygulamayı aşağıdaki kriterlere göre değerlendiriniz.

(Bu uygulama kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri evet ve hayır kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.)

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
Tahrirlenmiş 4'lü karo desenini hazırladınız mı?		
Panoda uygulayacağınız, boyama tekniklerine ve boyama şekillerine karar verdiniz mi?		
Boyaların renklerine karar verdiniz mi?		
Koyu renklerden açık renklere doğru boyamaları yaptınız mı?		
Boyaların özellik ve kullanım şekillerine göre deseni, renklendirdiniz mi?		
Boyaların kullanım sırasına dikkat ettiniz mi?		

Boyama tekniklerini, şekillerini ve renklerin doğruluğunu kontrol ettiniz mi?		
Hatalarınız varsa düzelttiniz mi?		
Boyamada eksik olup olmadığını kontrol ettiniz mi?		
Son kontrolü yaptınız mı?		
Hatalarınızı düzelttiniz mi?		
Çalışma ortamınızı ve kullandığınız gereçleri temizlediniz mi?		

Değerlendirme

Yapılan değerlendirme sonunda ‘hayır’ cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız modülü tekrar ediniz. Cevaplarınız doğru ise bir sonraki modüle geçmek için ilgili kişiler ile iletişim kurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ -1 CEVAP ANAHTARI

1	Y
2	D
3	D
4	D
5	Y
6	D
7	D
8	Y
9	Lacivert
10	kırmızıdır
11	beyaz
12	Düz (serbest) boyama
13	İki rengin
14	dımdık boyama
15	Zemin boyama

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- ATASOY, Nurhan, John ROBY, **İznik Seramikleri**, Londra, 1989.
- BAKIR Dr. Sitare Turan, **İznik Çinileri ve Gülbenkian Koleksiyonu** ,T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1999.

KAYNAKLAR

- ŞAHİN, Faruk, **Seramik Sözlüğü**, İstanbul, 1983.
- **KÜTAHYA Marmara Çini** Tic. ve Ltd. Şirketi.
- **KÜTAHYA Altın Çini** ve Seramik Tic. ve Ltd. Şirketi.